

איראן - ישראל

מבצע "עם כלבוא"

בית הספר
לשליחות
ע"ש אדלסון



הסוכנות היהודית
THE JEWISH AGENCY
FOR ISRAEL
ישראל
כל אחד מאיתנו, יחד.



איראן - ישראל

בית"ס לשליחות
מבצע "עם כלביא"
יוני 2025



איראן 101

על המדינה

איראן או הרפובליקה האסלאמית של איראן, רפובליקה שיעית המונה כ-92 מיליון אזרחים. 89% משתייכים לזרם השיעי התריסרי (הדת הרשמית במדינה), ועוד 10% משתייכים לזרם הסוני, והיא מגוונת אתנית.

גיאוגרפיה

איראן ממוקמת במערב אסיה, וגובלת באפגניסטן ובפקיסטן במזרח, בטורקמניסטן בצפון-מזרח, בארמניה ובאזרבייג'ן בצפון-מערב, בעיראק ובטורקיה במערב. למדינה קו חוף עם הים הכספי בצפון, ועם המפרץ הפרסי יחד עם מפרץ עומאן בדרום.

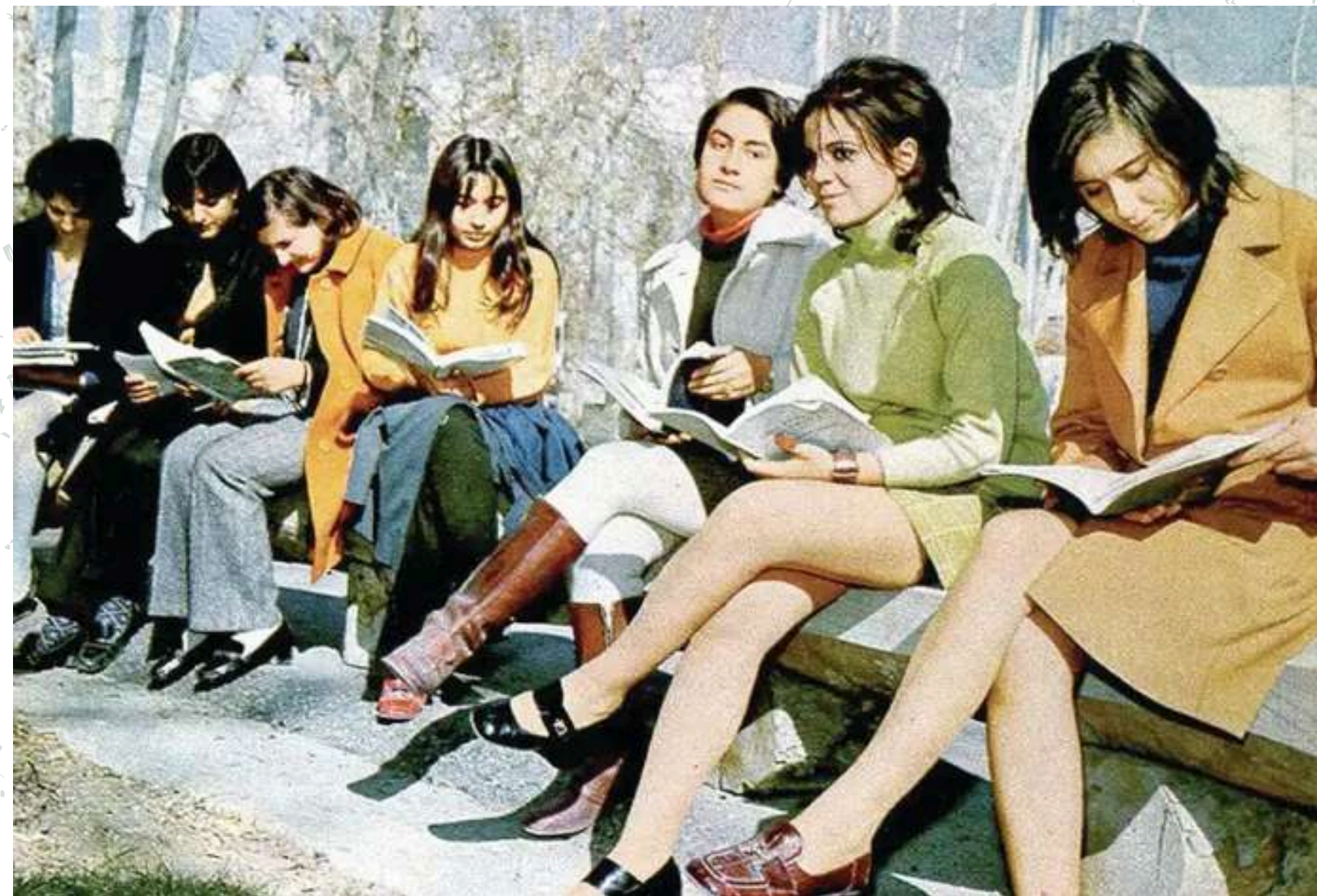
תרבות

לאיראן היסטוריה עתיקת יומין, החל מהאימפריה הפרסית שהוקמה על ידי כורש בשנת 550 לפני הספירה. שפתה הרשמית היא הפרסית.

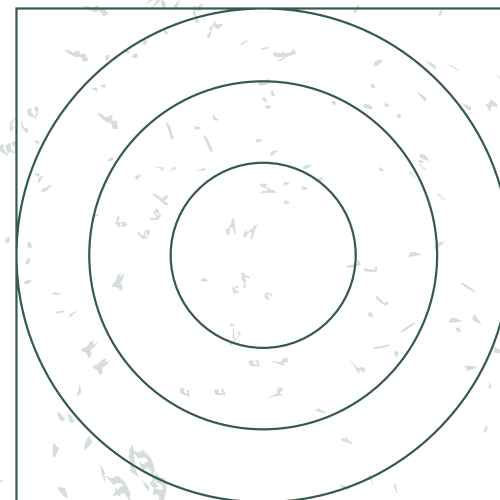


איראן לפני המהפכה

השאה ומשפחתו - צילום: ASSOCIATED PRESS



איראן לפני המהפכה (צילום: bowshrine)



תמונות מאיראן

איספהאן



טהרן



תמונות מאיראן

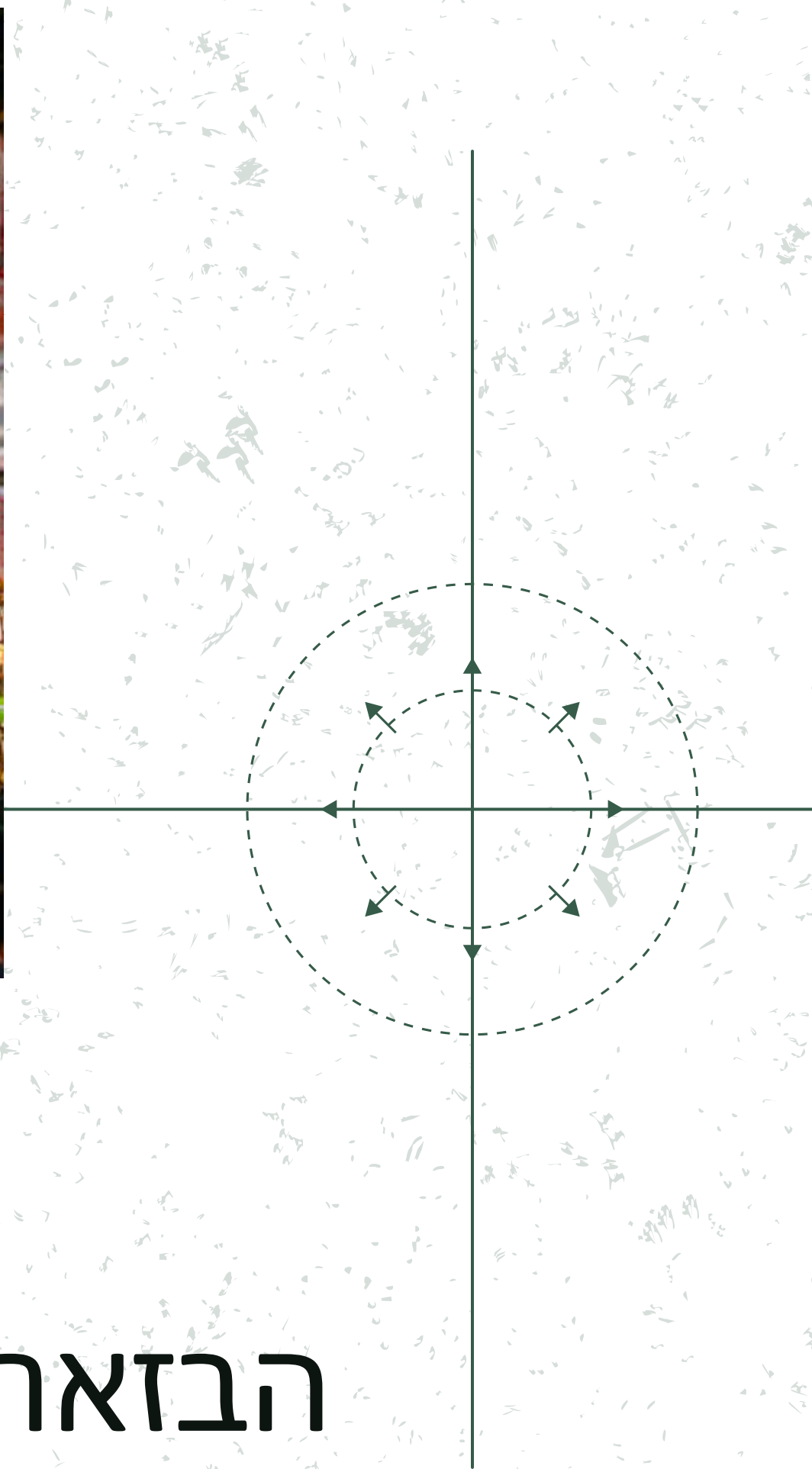
פרספוליס



תמונות מאיראן

שיראז





הבזאר הגדול בטהרן

יהדות איראן

יהדות איראן, או יהדות פרס, היא אחת הקהילות היהודיות הנותרות הגדולות מבין הקהילות היהודיות באסיה. יש המקדימים את הימצאותם של בני ישראל בפרס עוד בראשית המאה השמינית לפנה"ס, בגלות ממלכת ישראל, והגליית בני ישראל בידי סנחריב.

כורש מלך פרס נתן את ההרשאה לשובם של היהודים מבבל לארץ ישראל ולמעשה פתח את תהליך הקמתה המחודשת של הממלכה היהודית בימי בית שני.

מגילת אסתר בתנ"ך מתארת את חיי היהודים בפרס בעת העתיקה תחת שלטון המלך אחשוורוש, וחג הפורים הוא ביטוי לסיפור זה. באיראן על פי המסורת נמצאים קבר דניאל הנביא, וקברי מרדכי היהודי ואסתר המלכה.



ישראלים מפורסמים יוצאי איראן



ריטה



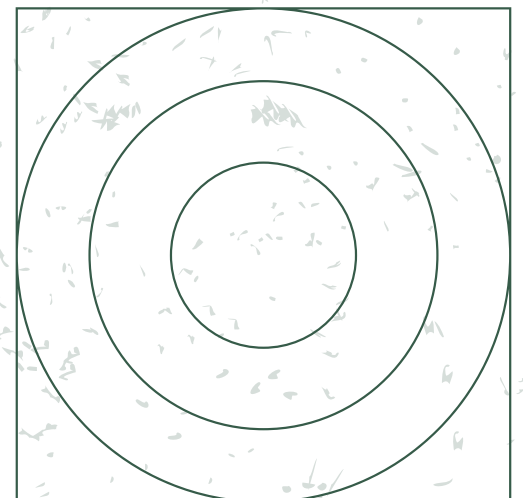
יוסף שילוח



שאול מופז



ניצנה דרשן לייטנר



ישראלים מפורסמים יוצאי איראן



ריטה



יוסף שילוח



שאול מופז



ניצנה דרשן לייטנר

- אישפז – אירוח/בית הארחה, אושפיזין – אורחים.
- אשכרה – שקוף וברור, מפרסית: דבר ידוע, וגלוי.

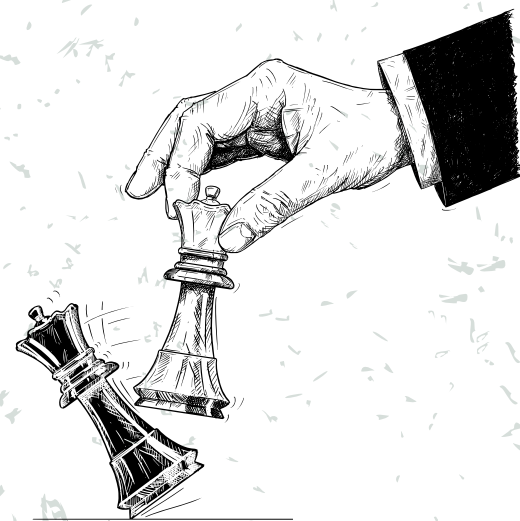


- בוסתן – גן של עצי פרי, הנמצא בחצר של בית ובו פרחים ועשבים נותני ריח.
- גזבר – ממונה על ענייני הכספים (בפרסית: ganzabara – נושא האוצר).



- פרוור (גם: פֶּרְבֵּר) – שכונה בקצה העיר. במקור: פְּרֹאֵר - ביתן.

- שחמט – בפרסית, שח (shah) משמעו מלך. מאט (mat) – נדהם



- דת – חוק, משפט, פקודת המלך.
- חאקי – צבע הסוואה צבאי. מפרסית



יחסי איראן ישראל

יחסי איראן-ישראל ככלל מחולקים לשניים:

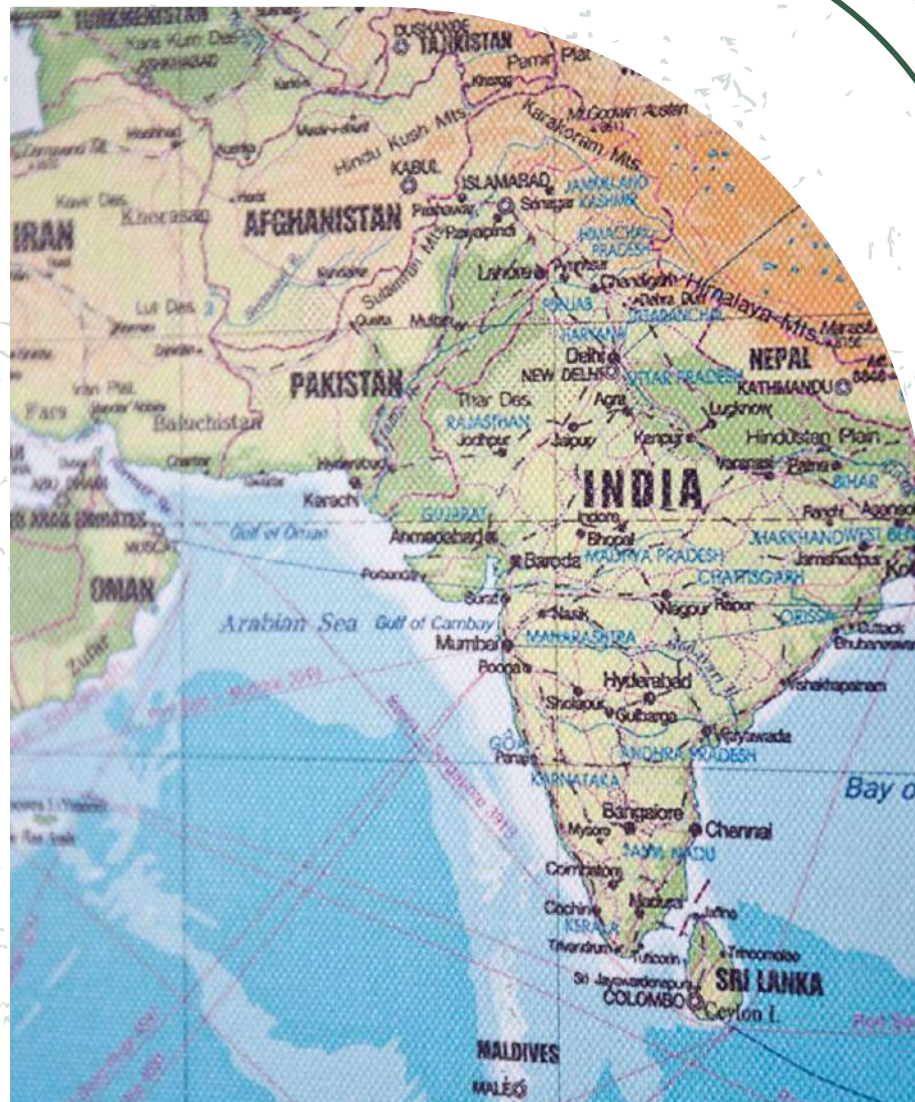
- א. לפני המהפכה האיסלאמית
- ב. לאחר המהפכה האסלאמית

היחסים נעים על פני קשת רחבה של מצבים, ועברו עליות ומורדות רבות.

החל מברית פוליטית בין שתי המדינות בתקופת שושלת פהלווי, והמשך בעוינות לאחר המהפכה האיראנית בשנת 1979 ועלייתו לשלטון של אייתוללה רוחאללה ח'ומייני.

עוינות זו הלכה והחריפה עם השנים בצל אימוץ גישות של אנטי-גלובליזציה, אנטי-ציונות, אנטי-מערביות ואנטי-אמריקניזם ככלי מרכזי במדיניות החוץ של איראן שהולידה את "ציר ההתנגדות". עם הזמן החריף הסכסוך האיראני-ישראלי. נכון לעשור השלישי של המאה ה-21,

בין ישראל לאיראן שוררות עוינות ואיבה, על רקע הפעלת כוחות פרוקסיים כנגד ישראל ותוכנית הגרעין האיראנית.



המהפכה האיראנית

המהפכה האיראנית היא מהפכה שהתרחשה בשנת 1979, שהפכה את איראן ממדינה אוטוקרטית, פרו-מערבית, מונרכית, תחת שלטונו של השאה מוחמד רזא פהלווי, לרפובליקה אסלאמית-תיאוקרטית טוטליטרית תחת שלטון האייתוללה ח'ומייני.

למהפכה היו שני חלקים:
בחלקה הראשון גורש פהלווי מהמדינה על ידי קואליציה של אנשי דת מוסלמים, פעילים סוציאליסטים ואנשי שמאל.
בחלק השני, המכונה המהפכה האסלאמית, הועלה לשלטון האייתוללה ח'ומייני.



ציר ההתנגדות האיראני

ציר ההתנגדות המכונה הציר האיראני הוא ברית צבאית-פוליטית בלתי רשמית, בעלת אוריינטציה אנטי-אמריקנית ואנטי-ציונית.

הברית מובלת בידי איראן ומשלבת מיליציות כמו ארגון הטרור הלבנוני חיזבאללה, ארגון הטרור של החות'ים בתימן, ברית הטרור חדר המבצעים הפלסטיני המשותף - החמאס. וכן מספר מיליציות נוספות, לרוב שיעיות. בעבר גם מיליציות בעיראק וסוריה, מדינת עיראק, מדינת סוריה ומיליציות נוספות היו חלק מציר ההתנגדות עד המשבר במזרח התיכון.

למרות חילוקי הדעות פנימיים, הברית פועלת יחד נגד פעילות נאט"ו, ישראל, ערב הסעודית וארצות הברית ברחבי המזרח התיכון.





הנאום ב-2015. נתניהו שתק על הדוכן כאות מחאה לשתיקה הרועמת של העולם בעניין ההצהרות האיראניות על השמדת את ישראל. "מנהיגי איראן מבטיחים לחסל את מדינתי, לחסל את עמי, והתגובה של הגוף הזה (האו"ם) ושל כל אחת מהממשלות שמיוצגות כאן הייתה פשוט כלום. דממה", אמר לפני שהשתתק. במשך שניות ארוכות עמד ראש הממשלה הישראלי מול עיניהם של מנהיגי המדינות החברות ומיליוני הצופים בבית, ולא הוציא מילה.



ראש הממשלה בנימין נתניהו מעלה את המודעות לגרעין האיראני בעצרת האו"ם 2012

מבצע עֶם כְּלָבִיא

מבצע עֶם כְּלָבִיא הוא מבצע צבאי של מערכת הביטחון
הישראלית

במסגרת המערכה מול איראן.

המבצע יצא לדרך בליל 13 ביוני 2025, עם מתקפת פתע נרחבת
על איראן,

שהחלה בשורת סיכולים ממוקדים של בכירי הצבא האיראני
ומשמרות המהפכה האסלאמית, והתמקדה במתקני הגרעין של
איראן, תשתיות לייצור נשק גרעיני ואתרי טילים בליסטיים.

פתיחת המבצע לוותה בהפעלת אזעקות חירום ברחבי ישראל
ובהכרזת מצב מיוחד בעורף,

לקראת מתקפת נגד אפשרית מצד איראן



מאמר של סיוון רהב מאיר - מהאתר שלה

תוכנית חלומה לבולני. כך כותבת יאן היינבלד אהריר לוז:

"לפני כמה ימים נשמעה אנצקה בזמן שהילדים היו בבתי הספר והגנים. אחד מילדיי התקשר אליי בזכה, ואמר שהוא נבהל ושאולי אני צריך לקחת אותו. ניסיתי כל כלי לפני מכירה כדי לסייע לו מרחוק: אמרתי, ליקוף, מתחום את האירוע, מתרגם נשימות ועוד... אבל כלום לא עזר.

ואז, בהבדקה של ניסיון אחרון אמרתי לו את המילים הבאות: 'אתה חלק מעם ישראל ועם ישראל מלא גבורה, כך לגם אתה מלא גבורה. מה לקיים עם ישראל במלך כל הדורות קיים גם בק'. וסיימתי בציוא: עם כלביא יקום וכארי יתנשא. וכתאוס, מלשם מקום, בקלימות כלו, הוא כלשם אמר לי: 'אוב אמא, אני חוזר לביתה! וניתק.

הסיפור הזה הוא לא רק עם ילד קטן, אלא עם בולני. העם שלנו צמח לגודל. הוא שואב בזחות ותוצאות נבל מהלוחים האדירים שלו. תכונות הנבל הגדולות שהיו קיימות באבות ובאמהות האמה, ואז בכל הדורות, קיימות בכל אחד מילדא ועזירות בזנ"א של בולני.

העם הזה מבין לגם אם יל ציכובים, גם אם הדק ארובה, עם ישראל חי. זה מה שמנחם איתנו, זה מה שנותן לנו כוח"

הפתק שהטמין ראש הממשלה בכותל המערבי (צילום: זיו קורן)

לעם
אלו ימים /
ושפני
עם כל-גיא יקום
אנאני ימא.
למחניני



תיעוד מההמראות והנחיתות של מטוסי חיל האוויר - צילום: דובר צה"ל



תיעוד מההמראות והנחיתות של מטוסי חיל האוויר - צילום: דובר צה"ל



הנווטת רב סקן ש' צילום: דובר צה"ל



"ההרס הפעם שונה לגמרי – אין לנו התלבטות אם להרוס בניינים שלמים"

מנהל קרן הפיצויים של רשות המסים, אמיר דהן, מסביר
ש"במערכה מול איראן הפגיעה מהדף במרחק 300-400 מטר
שקולה לפגיעה ישירה של ירי חמאס".

[כתבה בעיתון כלכליסט](#)

זירת ההרס בבת ים.
(צילום: AFP / GIL COHEN-MAGEN)

חומרים להעמקה

- שיחת זום לאחר המתקפה באיראן ב 13.6.25 עם ד"ר תמר עילם
גינדן (מומחית לאיראן - שווה לעקוב)
- טהראן - סדרה (כאן).
- זמן אמת (כאן) עונה 2 | פרק 16 - פריצה בלב טהראן חלק א'
- לירז צ'רכי - שירים בפרסית
- מפלגת המחשבות - העונה על איראן.
- מאמרים ומחקרים על איראן - המכון למחקרי ביטחון לאומי - INSS
- מאמרים על איראן - המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון MEMRI
- לפני המהפכה - על חיי ישראלים באיראן של שנות השבעים (סרט
בתשלום)